

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Cautela Confessarii Pro Foro Sacramentali Occasione
Decretorum S. M. Alex. VII. Innoc. XI. Et Alexandri VIII. ...**

Matthaeucci, Augustín

Francofurti Ad Moenum, 1711

§. XI. Divinatio Dæmoniaca.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40684

dum, quod est præter Dei, vel Ecclesie institutionem, aut contra legitimam, & approbatam Ecclesie consuetudinem: ut, si Sacerdos in Missæ celebratione alios ritus, & preces adhibeat, præter ab Ecclesia receptas: abusus talis ex *Trid. sess. 22. in decret. de observan. in celebrat. Missæ* tollendus omninò est.

Quandoquidem mutatio potest inducere suspicionem hæresis, in casu nimirum, quo quis in celebratione Missæ utatur aliquo hereticorum ritu: ut, si post consecrationem data opera non genuilectat; nam tunc præsumitur cum Calvinistis non credere Christi veram, & realem præsentiam in hostia ritè consecrata.

67. *Quæritur, Quot modis cultus indebitus creaturae tribuitur?*

Resp. Multiplici. Idololatria, Divinatione Dæmoniaca, Magia, Maleficium, & Vana-observantia.

§. X.

Idololatria.

68. *Quæritur, Quid sit Idololatria?*

Resp. Est *superstitio, qua cultus, soli Deo debitus, creaturae exhibetur; ut, per sacrificium, erectionem templi, adorationem latræ: Sive oratione invocetur, sicut in vocatur Deus: Sive ei vota fiant, aut per ipsius nomen juretur, &c.*

Hujusmodi cultus solet secum habere annexam hæresim, dum colens credit creaturam esse divinitate præditam, vel dignam honore soli Deo debito. Et tunc quis absolvi non potest, quia est formaliter hæreticus excommunicatus in *Bulla Cœnæ*.

Si verò id non credat, adhuc gravissimè peccat contra virtutem Religionis, etiam si metu mortis cogatur; nam in iis, quæ sunt intrinsicè mala, nec metus mortis excusat. Immò, & tunc in foro externo, licet non in interno, excommunicatus reputatur; & ideo ad Sacrum Tribunal est dirigendus.

69. *Petit, An Idololatriam committat Catholicus, dum adorat hostiam, quam prudenter credit esse ritè consecratam, qua tamen non est, vel ex defectu potestatis, vel intentionis in consecrante?*

Resp. Ab aliquibus admittitur eum committere Idololatriam materiale. Quæ in hoc stat, quod quis alicui tribuat cultum divinum, inculpabiliter ignorans illum ei non deberi. Cæteris placet id negare, quibus subscribimus, quia, dum Catholici hostiam consecratam adorant, implicite retinent hanc conditionem adorandi, *si præcessit legitima consecratio: & parati sunt respondere, se eam adorare, quia prudenter credunt esse ritè consecratam, aliàs non adoraturi.*

• • §. XI.

Divinatio Dæmoniaca.

70. *Divinatio Dæmoniaca est inquisitio, & prænnunciatio futurorum, & occultorum indebitis modis, à divina Providentia non constitutis. Hac semper inicitur auxilio Dæmonis per pactum expressum, vel tacitum. Et dicitur sortilegium, quatenus ministerio Dæmonis illa notitia proeuratur pactum expressum, vel tacitum.*

Q 3

Pa

Pactum expressum cum Dæmone fit, vel ejus auxilium explicitè imploratur, quando, vel expressis verbis ipse invocatur; vel, quando ipse factò invocatio fit; sicut, quando quis sciens Dæmonem per aliquod signum respondere, aut aliquid facere, tale signum adhibet: ut contingit in experimento dicto *della caraffa, e del crivello*.

Tacitè verò fit pactum, seu auxilium Dæmonis imploratur, quando occultorum notitia, vel alius effectus procuratur mediis vanis, & indebitis, quibus Dæmon libenter se permiscet, ut homines decipiat. Tunc enim quis tacitè Dæmonis auxilium implorat, juxta dicta *cap. 4. num. 11.*

Cæterum ad pactum tacitum non exigitur, quod quis prius cum Dæmone pactum inierit se se immiscendi cum his vanis, & indebitis mediis, à quocumque adhibitis; sed satis est, quod quis utatur illis ad effectum aliquem improprietatum adipiscendum. *Soufa aphor. lib. 1. cap. 38. num. 10.*

Pactum tacitum cum Dæmone tunc in aliquo factò dari præsumitur, quando non est proportio rei cognoscendæ, vel faciendæ ad medium, quo cognosci, aut fieri procuratur; ut, quando unum ex alio sufficienter non infertur.

Legendus D. Augustinus *lib. de divinat. Demonum, ubi cap. 5. & 6.* modos recenset, quibus solent Dæmones homines fallere, & nonnulla prius prænunciare, quàm eveniant.

Varie sunt species divinationis, in quibus intervenit pactum expressum cum Dæmone.

71. Prima est *præstigium*, quo quibus-

dam apparitionibus Dæmones aspectui, & auditui hominum se ingerunt, occultè prænunciando, objicientes hominum sensibus vera corpora occultè ibi asportata; vel à se efformata, applicando activa passivis; vel immutantes visum, ac si ab objectis moveretur; vel efformantes voces, nullo corpore efformato. Propter quæ auditus, & visus præstringuntur ad ea objecta percipienda. A quo hoc divinationis genus dicitur *præstigium*.

72. Secunda est *divinatio somniorum necromantica*: estque illa, quæ provenit à Dæmonibus occultè in somniis homines edocentibus. Hujusmodi somnia à Dæmonibus procedunt, invocatis per sacrificia, orationes, & cultus, ut contingit in strigibus. Quæ non semper realiter feruntur de loco ad locum, sed mediâ unctiōe sopore correptæ in eodem loco manentes, per somnia ea omnia eis representantur, quæ postea se vidisse narrant. Qui hanc scientiam habent cum Dæmonibus ut plurimum sunt apostatæ à fide, sicut *Lamæ*.

73. Ad hujusmodi genus divinationis reduci potest *ars notoria* (quam vocant etiam *claviculam Salomonis*) qua quis utitur quibusdam ad acquirendam scientiam, quæ non habent secundum se virtutem causandi scientiam. Sicut inspectione quarundam figuratum, & prolatione quorundam signorum, verborum, & similium. Solet Dæmon per eos loqui, quos hac arte deludit, sibi que mancipat, ipsorum phantasiam turbans, linguam movens ad quædam illis incognita, & arcana proferenda. Sed ubi Dæmon precibus, ac exorcismis Ecclesiasticis coactus deserit, & pactum cessat, nec recor-

cordantur, quæ dixerint. Hanc artem reprehendit Augustinus *lib. 2. de doct. Christ. cap. 24.*

74. Tertia est *neromantia*, qua arte Dæmonum per fictas mortuorum apparitiones occulta hominibus prænunciantur.

75. Quarta est divinatio *Pythonica*, qua Dæmon occulta prædicat per homines vivos.

Ad quam spectat divinatio oraculorum, hoc est, responsa data à Dæmone certis in locis ministerio hominum, qui Pythonici, & Fanatici dici solent.

76. Quinta est *Geomantia*, qua Dæmon occulta manifestat ex signis in corpore terrestri. Ad hanc spectat experimentum, *detto dello specchio*, & illud per annulos, gladium, &c.

77. Sexta est *Hydromantia*, qua Dæmones occulta manifestant per aquam, vel in aqua. Usus istius est in fontibus. Contingit etiam utendo vase aqua pleno, & puero, vel puella virgine, injectis in aquam paleis, pronuntiatisque determinatis verbis; & tunc puero, vel puella representatur figura, ex quibus cognoscitur, quod quisque scire vult.

78. Septima est *Aeromantia*, qua arte Dæmonum occulta prædicuntur per apparitiones, quæ in aere fiunt.

79. Octava est *Pyromantia*, qua arte Dæmonum occulta manifestantur in igne, audiendo ex eo voces, vel aliis signis.

8. Nona est *Aurispicium*, qua occulta cognoscuntur per inspectionem viscerum animalium, quæ Dæmonibus immolantur.

Quæ quidem omnes divinationis species sunt peccata mortalia gravissima, di-

vina lege reprobata. *Deuteronom. cap. 8.* Et Ecclesiasticis legibus sub Anathematis interminatione prohibita, ut habetur cap. *Si quis Ariolos 26. q. 5.*

Varie item sunt species divinationis, quæ fit cum pacto implicito cum Dæmone. Quas omnes recenset Soula *loc. cit. cap. 48.* Variasque ibid. cap. 56. refert regulas ex D. Thom. quibus cognosci possunt innumera facta, quæ fiunt per verba, characteres, & res aliquas naturales applicatas ad mirabiles effectus, & curationes, esse cum pacto implicito cum Dæmone.

81. Prima est. Si voces, vel scripturæ contineant aliquid falsum, vel irreligiosum, est certum, quod effectus inde secutus à Dæmone fuerit.

Secunda. Si per orationem petatur, aut expectetur à Deo aliquid injustum, & quovis modo peccaminosum, licet verba, vel scripta sint sancta, pactum implicitum cum Dæmone intervenit.

Tertia. Si usurpentur characteres, aut verba incognita, sive dicantur esse Dei, sive Angelorum, nam communiter sunt nomina Dæmonum, aut ab eis consuetæ ad firmandum pactum cum Magis.

Quarta. Quando verbis, aut verbis sacris adduntur aliqua vana, profana, & incognita, à Dæmone medio pacto procedit effectus.

Quinta. Quoties aliquid, sive sacrum, sive naturale adhibetur ad aliquem effectum, ad quem constat non habere proportionem, nec virtutem naturalem, neque supernaturalem, censendum est ibi intervenire pactum cum Dæmone, juxta Augustinum *cit. lib. 2. de doctrina Christiana*

stiana cap. 2. ubi. *Ista opiniones quibusdam rerum signis humana presumptione institutis, ad eadem illa, quasi quedam cum Damone pacta referenda sunt.*

Ad has attendant Confessarii, ut dignoscere possint superstitiosas actiones, eisque remedium præbere.

82. Quantum ad Astrologiam, quæ ponitur inter species divinationis, est pondetandum: Quod Astrologia duplex est, *naturalis, & judiciaria.* Naturalis, quæ dici solet etiam astronomica, est *consideratio astrorum, indeque sumpta prædictio effectuum naturalium, eventuum scilicet cælestium, & elementarium, ut Eclypsis, serenitatis, tempestatis, siccitatis, fertilitatis, & aliorum effectuum naturalium, qui ex cælestibus corporibus, ut ex naturalibus causis, causantur.* Hæc non est prohibita, ut DD. communiter, ac à Sixto V. *in const. Cæli, & terra Creator la 17. Bullar. tom. 2. §. 1. præservatur per hæc verba: futuris eventibus ex naturalibus causis, necessario, vel frequenter provenientibus, quæ ad divinationem non pertinent, dumtaxat exceptis, & infr. §. 3. Astrologiæ artem prohibente; præter quæ circa agriculturam, navigationem, & artem medicam; circa quæ neque ullum iudicium certum ferri potest, sed valde dubium, quia astrorum motus quis dimensus est?*

83. Astrologia judiciaria est astrorum consideratio, indeque desumpta prædictio futurorum contingentium, à libero hominis arbitrio dependentium; iudicatque de nascentis statu, vita, & morte, honoribus, nuptiis, facultatibus, filiis, inimicis, &c. ac quid in singulis

rebus sit faciendum, quid omittendum; quando manendum domi, quando egre-diendum, & similia. Falsitas hujus patet, ex quo astra non sint causa operationum liberi arbitrii; aliàs tolleretur libertas, omniaque contra fidem fato, vel fatali necessitate contingerent; quia astra naturaliter, & necessario, quantum possunt, influunt, ergo vanum, superstitiosum, & diabolicum est ex astris certum, vel probabile iudicium ferre de actibus à libero arbitrio dependentibus.

Si dixeris, quod ex astris potest Astrologus observata nativitate pueri habere conjecturam de temperamento, & propensione.

Potest hoc negari. Nam caremus perfectâ astrorum scientia. Tum quia vix potest notari situs astrorum existentium in puncto nativitatis. Tum quia, licet posset dicere, quantum est ex vi astrorum, deberet esse mitis, castus, &c. tamen, nec certo, nec probabiliter potest prædicere, quod ita erit. Nam sicut sapiens potest dominari suis passionibus, ita & astris; Sed in particulari nil, nec probabiliter potest prædicere. Unde cum quidam Astrologus considerans Socratem, dixisset, nec castum, nec virtuosum esse, respondisse fertur, se talem quidem futurum fuisse, sed per abstinenciam se castum, & per studii exercitium doctum evasisse, & corporis passiones malas philosophia superasse.

De hujus generis astrologia diximus aliqua d. cap. 4. nu. 19. D August. lib. 2. de doctr. Christ. cap. 21. eam vocat perniciosam superstitionem, & conantes ex stellarum positione, vel actiones nostras, vel actionum eventa prædicere, ait ni-

mis

anis errant, & vendunt imperitis hominibus miserabilem servitutem.

§. XII.

Divinatio per Sortes.

84. **S**ors est actio facta, ut ejus eventu aliquid innotescat, vel fiat. Soufa citat. capit. 53. numero 1.

85. Aliæ autem sunt sortes divinatoriæ, quæ adhibentur ad aliquid occultum, vel futurum sciendum. Aliæ consultoriæ ad cognoscendum quid in aliquo casu agendum sit (ut ex urna elicimus, utrum anno sequenti debeamus seminare, vel non) & aliæ divisoriæ, quibus quaeritur, quid in alicujus rei, vel honoris divisione sit cuique dandum.

86. In sortibus divinatoriis est semper peccatum mortale, quia in eis semper tacita invocatio Dæmonis reperitur, à quo effectus expectatur; cum neque ex divina institutione, neque ex aliqua virtute naturali fortes illæ connexionem habeant cum eo, quod per illas inquirunt. Quas prohibet Sixtus V. in d. const. Cæli, & terra, ibi: non sine Dæmonis saltem occulta societate, aut tacita participatione operam dare, sibi illis, ac sortibus illicitis taxillorum, granorum triticorum, vel fabarum ictu uti non videntur. Verùm ignorantia à mortali potest excusare, juxta d. cap. 4. num. 15.

In sortibus pariter consultoriis est item peccatum mortale, quando resolutio expectatur à Dæmone; Non verò, quando per illas Deus consultitur. Quod tamen fieri non debet, nisi cum triplici conditione. Primò, ut non ex curiosi-

Matthæi Causela Confess.

tate, sed ex aliqua necessitate. Secundò, cum reverentia divini Nominis. Tertio, ut verba Evangelii ad negocia secularia, & vana non convertantur. Primum, & secundum habetur ex cap. Non exemplo 26. q. 2. ibi: Si quis tamen necessitate aliqua compulsi, Deum putant sortibus exemplo Apostolorum esse consulendum; Videant, hoc ipsos Apostolos, non nisi collecto Fratrum Cœnu, & precibus ad Deum fufis egisse. Ut in locum, scilicet Judæ, alium Apostolum substituerent. Tertium verò ex August. in Epist. 55. (alias 119.) ad Inquisit. Januarii cap. 2. ibi: Hi verò, qui de paginis Evangelicis sortes legunt, & si optandum est, ut hoc potius faciant, quàm ad Dæmonia consulenda concurrant: tamen etiam ista mihi displicet consuetudo, ad negocia secularia, & ad vice hujus vanitatem propter aliam vitam loquentia oracula divina velle convertere. Videatur Glos. in cap. Hi d. causa, & q. in verb. potius.

Ceterùm exemplo Matthiæ, non adeò facile est sortibus consultoriis utendum, ut in d. cap. Nam ordinariè Deus vult suam voluntatem ab hominibus indagari aliis mediis, quam per sortes: ut, doctrina Ecclesiæ, Doctorum, & virorum prudentum consilio, oratione, timore, & reverentia divinum implorando auxilium.

87. Tandem, ut sortes divisoriæ (quæ sunt contractus fortunæ, in quo partes conditionem æqualem subeunt acquirendi, aut perdendi) sint licitæ, debent nonnulla concurrere.

I. Ut eventus non expectetur à Dæmone, nec ab astris, neque à fato, &

(R)

fortu-